

Sadelgalmyg i vinterhvede

Der er modtaget melding om kraftige angreb af sadelgalmyg i to vinterhvedemarker ved Kolding hhv. Tåsinge på svær lerjord. Kig efter fortykkede strå og mærk efter ujævnheder på strået og se efter evt. nødmodne aks, når du kommer i hvedemarker.

Den Europæiske Union ved Den Europæiske Fond for Udvikling af Landdistrikter og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har deltaget i finansieringen af projektet.

Der er de seneste dage modtaget melding om kraftige angreb af sadelgalmyg i to vinterhvedemarker ved Kolding hhv. Tåsinge. Ved Haderslev blev fundet enkelte angrebne strå i en mark. De angrebne stængler er lidt fortykkede. Fjernes bladskederne, findes de karakteristiske fordybninger ("sadler"), og i mange strå ses stadigvæk larver. Se nedenstående fotos. Fordybningerne kan også mærkes, når man lader hånden glide ned over strået. Ved kraftige angreb nødmodne aksene, og stråene knækker, ofte over det øverste knæ, hvor angrebene tit er kraftigst. Meldinger om evt. angreb modtages gerne.

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Modtagelige afgrøder

Foruden vinterhvede kan vårhvede og vårbyg angribes. Vinterbyg angribes sjældent, mens rug og havre næsten aldrig angribes. Kvik foretrækkes til æglægning, men i de to angrebne marker er der ikke ret meget kvik.

Biologi

Æglægningen sker i slutningen af maj til begyndelsen af juni. Hver hun ligger 120-200 aflange røde æg i rækker på blade af korn og kvik. Evt. bekæmpelse skal udføres før larverne søger ind i stråene. Ca. 4 uger efter larvernes klækning, ses forhøjningerne på stråene. Larverne søger ned i jorden fra slutningen af juni til begyndelsen af juli, hvor de overvintrer. Forpupningen sker om foråret, og flyvningen begynder ved en jordtemperatur på 18° C i det øverste jordlag.

Fugtighed afgørende

Sadelgalmyg trives bedst på lerjord, fordi den trives bedst under fugtige betingelser. I fugtig og varm jord sker klækning, flyvning og æglægning på kort tid, og de største skader sker under disse betingelser. Tørre forhold er den vigtigste begrænsende faktor for angreb, fordi tørre forhold både reducerer antallet af æg og antallet af larver, som når ned i jorden for at forpuppe sig.

Der er tale om meget svær lerjord både ved Tåsinge, Kolding og Haderslev med flere års dyrkning af vinterhvede. I markerne omkring den hårdt angrebne mark ved Kolding blev også fundet svage angreb af sadelgalmyg.

Sadelgalmyggen kan kun flyve omkring 50 meter, men kan spredes med vinden over større afstande. Angrebne marker ligger derfor tæt på marker, hvor æglægning skete året før. Der kan ske overlægning i 1 år, dvs., at sadelgalmyggen ikke klækker året efter men først to år efter.

Angreb næste år?

I de angrebne marker vil forekomsten af sadelgalmyg blive fulgt via gule fangbakker til næste år, såfremt der bliver dyrket modtagelige afgrøder i marken eller nabomarker. Herved kan bekæmpelsestidspunktet og behovet vurderes. Tidspunktet ligger omkring slutningen af maj til omkring Grundlovsdag.

Billede 1. Fortykket stængel midt i billedet grundet angreb af sadelgalmyg.

Billede 2. Nærbillede af fortykket stængel, som er angrebet af sadelgalmyg.

Billede 3. Nødmodnet aks som følge af sadelgalmyggens sugning.

Billede 4. Sadelgalmyglarver og begyndende symptomer på "sadler".

Billede 5. Sadelgalmyggen udskiller ved sin sugning toksiner, som medfører deformiteter ("sadler") på strået.

Billede 6. Fjernes bladsmeden, findes larver og "sadler" i strået.

Billede 7. Larver og "sadler" i strået.

Billede 8. Mange sadelgalmyglarver.

Billede 9. Angrebne strå.

By Rich Haddock